

POUTNÍCI ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ

Číslo 3

březen 2010

Krajina je jako kniha a geologové umění v takové knize číst. České středohoří je pak románem o několika svazcích.

RNDr. Vladimír Cajz, CSc., geolog

S NÁVŠTĚVNÍKY Z CIZINY V ČESKÉM STŘEDOHOŘÍ

O tom, jak hluboký dojem může zanechat krajina Českého středohoří u lidí vnímavých k přírodě a krajině a kteří poprvé uviděli tento kraj, může svědčit následující zkušenost.

V květnu 2006 byla již několik dní u mého bratra návštěva přátel ze Švýcarska, postarších manželů, nadšených turistů, když jsem byl požádán o tip na nějaký turisticky zajímavý výlet za poznáním naší krajiny a přírody a též, abych se zúčastnil jako průvodce. Bydlíme v okolí Prahy, možností jet autem na různé směry bylo mnoho, vsadil jsem však okamžitě na České středohoří jako na krajinu, již podobnou určitě nikde neviděli. Byla jenom otázka zvolit návštěvu nějaké prvotřídní vyhlídky a zároveň, aby se stihla časově za trochu delší odpoledne a šlo se k ní nějakou krásnou přírodou. Po uvážení mnohých cílů převládla u mne myšlenka vystoupit na Lipskou horu a ukázalo se, že tento výlet měl u návštěvníků ze Švýcarska opravdový úspěch.

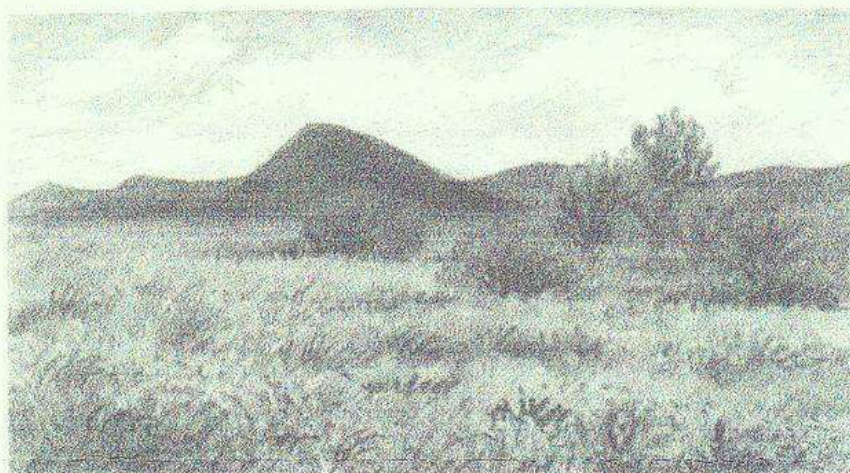
Vyjeli jsme z Černošic asi v 10,30 a po několika zastávkách cestou u různých přírodních zajímavostí jsme někdy okolo poledne se ocitli konečně na výjezdu z lesa na svažité silnici z Peruče do Stradonic a otevřel se náhle před námi překvapivě krásný pohled na široké údolí lemované naproti na obzoru velkým množstvím špičatých i zaoblenějších kopců a hor. Dojem byl veliký i na naše návštěvníky. Žádali si zastavit na fotografování a na chvíli rozhledu na toto přírodní divadlo. Pod dojmem tohoto jejich obdivu jsem navrhnul ještě zastávku na vyhlídce napravo za vesničkou Stradonice při polní cestě, jinak stoupající až na plošinu nad údolím, kde se též nalézalo kdysi keltské hradiště, po němž zbyl ještě stovky metrů dlouhý val, ze kterého je široký rozhled po širokém pásu horstva a po údolí kolem Ohře. My jsme se však spokojili pouze s vyhlídkou od hřbitova. Po fotografování byla další zastávka v Trebenicích v restauraci na oběd. Tuto část programu jsem však přečkal venku na lavičce posílením se svojí obvyklou stravou připravovanou z domova, připomínající svým složením nejvíce stravu zajatce ze známé povídky Lva Nikolajeviče Tolstého "Kavkazský zajatec".

Dále jsme pokračovali do Medvědic, zaparkovali na náměstíčku u kostela a začali vlastní turistický program cestou k lesu ke značené turistické cestě. Celý tento výstup až do sedla mezi Lipskou a Pákovou horou vede krásnou krajinou a přírodou. Značně strmý výstup potom z tohoto sedla k

vrcholku Lipské hory mohl připomínat opravdovou vysokohorskou turistiku a Švýcaři se jistě cítili ve svém alpském živlu.

Když po výstupu listnatým porostem jsme dosáhli náhle vrcholové plošinky, sestávající z velkých kamenných desek této znělicové hory a otevřel se široký rozhled na okolní krajinu s množstvím kopců a kopečků, obdiv našich návštěvníků byl zcela neskrývaný a inspiroval pana Stauba (tak zní jejich příjmení) k delšímu sepisování svých dojmů do vrcholové knihy jeho rodnou němčinou. Tento zápis ze dne 20. 5. 2006 je jistě k přečtení tam, kde se tyto vrcholové knihy přechovávají. Návrat z tohoto výletu proběhnul pak bez zvláštních událostí. O tom, že si tyto návštěvníci ze Švýcarska odnesli opravdu hluboké dojmy, svědčí dopis s fotografiemi z našeho výletu. Došly asi po šesti týdnech se zvláštním poděkováním za vše, co na tomto výletu mohli shlédnout.

Emanuel Otavský

ŠVESTKOVÁ DRÁHA

Některé malé trati mají svá jména. Trať z Lovosic do Obrnic je mezi lidmi známá jako "Švestková dráha". To jméno vzniklo už asi v době, kdy kolem trati bylo mnoho švestkových stromů - spíše tedy švestkového křoví. Tahle trať patří vlastně k těm mladším. 18. prosinec 1898 byl její první den. Ten poslední byl 8. prosinec 2007. Deset dní jí chybělo, aby oslavila 110 let. Pro člověka je to vysoký věk, pro trať docela malý. Zahubil ji technický rozvoj a pokrok v dopravě. Pro všechny přilehlé vesnice od Lovosic po Obrnice byla velkým přínosem. Vozila lidi do práce, žáky do škol, usnadňovala cestu do Prahy, vozila náklady.

Více než 70 let mě provází životem. Zprvu nás vozila parní lokomotiva, pak motoráček s dřevěnými sedadly, pak polstrovaný motoráček o jednom vagónku zvaný "Hurvínek". O téhle trati jsem slyšela, jen jsem koukla na svět. A to už je hodně dávno. Vyprávěl mi můj děda, jak na tuto stavbu trati vozili fůry kamení. Většinou rolníci, když nebyla žádná polní práce.

Zvláštní, i trochu nelogické je její klikatění v úseku Podsedice až Libčeves. Pamětníci měli na to svůj výklad. Snad je to pravda, ale spíše jen legenda. "Nóóó - to dělali naschvál panu hraběti (nepodařilo se mi zjistit kterému), aby se mu překrojila všechna pole, protože byl proti stavbě". Ať už tomu bylo jakkoliv, cestování tu mělo svůj půvab. Poslední roky existence tudy často jezdili turisté a důchodci na své časté výlety.

Ale zanechme vzpomínání a smutku. Trať občas procitne k životu. Čas od času se po trati projede vláček. Pro radost pamětníků, turistů a ochránců přírody. Bývá to o víkendu. Ten víkendový vláček projíždí místy, kde se dá vystoupit a prohlédnout mnoho pěkného. Jízda bývá předem oznámena v Deníku Litoměřicka.

Takže - nashledanou někdy v Hurvíнку na Švestkové dráze

Růžena Schweizerová

OSOBNOST ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ

V měsíci březnu si připomeneme 158 let od narození významného geologa Josefa Emanuela Hibsche, který bývá někdy nazýván "synem Českého středohoří" nebo "synem sopečného pohorí".

Narodil se 26. 3. 1852 v Homoli, studoval na reálce v Litoměřicích a na technice ve Vídni. Po složení učitelských zkoušek pro přírodopis a chemii učil na německé státní reálce v Plzni. Později se začal věnovat geologii a od roku 1887 prováděl soustavně výzkumy sopečných hornin Českého středohoří. Byl první, kdo zpracoval podrobné geologické mapy této oblasti a napsal publikace věnované mineralogii a petrografii Středohoří. Profesor Hibsche měl velkou zásluhu na i tom, že těžbou nebyla zlikvidována Panská skála a další geologické útvary Vrabinec a Radobýl. Tyto lokality byly později vyhlášeny jako přírodní památky.

V Homoli bylo zřízeno z bývalé školy Mineralogické muzeum Josefa Emanuela Hibsche, v jehož výstavní síni se můžeme podrobněji seznámit s životem a prací tohoto vědce - geologickými mapami a pěkně uspořádanou rozsáhlou sbírkou hornin a nerostů Českého středohoří. Výstava je doplněna dobovými i současnými fotografiemi Českého středohoří včetně zajímavých skalních útvarů.

Jana Haasová

ZAJÍMAVÉ ODKAZY A TIPY NA AKCE:

Mnoho zajímavostí a podrobností o Českém středohoří (přírodě, kultuře, historii, památkách, tipech na výlety a různých akcích včetně fotografií) najdete na velmi pěkně zpracovaných webových stránkách, věnovaných této jedinečné krajině: www.ceskestredohori.cz

Občanské sdružení STŘEDOHOŘÍ SOBĚ www.stredohorisobe.wz.cz pořádá následující akce:

v sobotu 3. dubna 2010:

Ústecké pozorovatelný - Tradiční jarní dálkový pochod, jehož tématem letos budou pozorovatelný ze 40. - 50. let 20. století na Ústecku. Začátek akce je v 8,00 před vlakovým nádražím Ústí nad Labem - západ. Předpokládaná délka trasy je 26,5 km.

v sobotu 24. dubna 2010:

tradiční Svatomarkovské procesí ze Sinutce do Chrámců. Duchovní procházka rozkvetlou jarní krajinou. Součástí akce budou i barokní písničky v podání Michaela Pospíšila (zpěvníček pro každého po zpěvu bažičího bude zajištěn), východopolské lidové zpěvy Beaty Oleszek a duchovní fraška o sv. Janu Nepomuckém. Novinkou letošního procesí je napínavá svatovítská "bojovka" pro děti, představení sinuteckého duchovního průvodce (každý si ho bude moci sám svázat) a odlévání voskových obětí. V Chrámcích bude každý účastník tradičně svatomarkovsky pohoštěn. Tam i zpět účastníky odveze vláček po Švestkové dráze. Podrobnosti ohledně srazu budou upřesněny.

J.H.

A JEŠTĚ TROCHU POESIE :

Verše o Středohoří Věry Bartoškové:

Mám svůj prelud

Klikatě vzhůru
nad Litoměřicemi v Hlinné
mám zakopaný
poklad

pod keltsky zvrstveným kopcem
popásá se
temně zlatý
kůň
s hřívou a ohonem
kosmického
prachu

běžím za ním
sáhnout si a přesvědčit se
o stupni elektrizující
srsti
z dávných erupcí
Středohoří
když na hvízdnutí
mizí
jako chvost hvězdné
vlasatice

v negativu

Středohorská

Vlající
stébla vysokého
kavylu

modravý stesk
moře

co neunes vyšlapanou
pěšinu

Plachost
kroků zkřížili
pták

vítr
hvězda...?

přibližují
a vzdalují se mezi slokami
vyboulených
a scvrklých veršů
pomlkami
mlkami

šelest
stepních středohorských
travin

bez útrpně
vzdutých

apostrofof

Vítáme všechny naše poutníky i další milovníky Českého středohoří!

Rádi bychom, aby tento malý časopis, popularizující naši milovanou krajinu, vycházel měsíčně, byl pestrý a podílelo se na něm více autorů. Uvítáme vaše podněty - články, citáty, tipy na výlety, básně a pozvánky na kulturní akce, vztahující se k Českému středohoří, které rádi uveřejníme. Zásílejte je, prosím, na moji níže uvedenou e-mailovou adresu. Předem děkuji

Jana Haasová

POUTNÍCI ČESKÉHO STŘEDOHOŘÍ: redaktor Jana Haasová, e-mail: haasova.jana@centrum.cz,
Roderick Slavík, Věra Bartošková, Květa Roznětínská, Růžena Schweizerová, Jíří Slabyhoudek, Bohumil Škrabal, ing. Jiří Pokorný s rodinou, Jaroslav Rosssler, Jan Parkos, Aleš Kryšpín